

Lessuggesties

ISBN: 9789047715177
Prijs: € 16,99

Winnen van de wereld
Mark Boode

Vakken en/of lesonderdelen: Nederlands, burgerschap, aardrijkskunde, maatschappijleer, muziek, debatteren, speechen, CKV, mediawijsheid, drama

Over het boek

Yanna's leven bestaat uit rampen. Haar tweelingbroer is net een alien, ze heeft nog nooit iets met een jongen gehad en dankzij school weet ze dat haar huis over twintig jaar onder water staat. Als het stilste meisje uit haar klas vertelt waarom ze gevlucht is, besluit Yanna dat ze iets moet doen. Maar wat?

Dan vraagt Lynne op voetbal of ze meegaat naar de Green Rebels. Die protesteren en bezetten kruispunten. Yanna zegt ja. Al bij haar eerste actie wordt Yanna opgepakt. Yanna is boos: de wereld heeft haar uitgedaagd. En Yanna wil winnen.

Met een nawoord van klimaatactiviste Jesse van Schaik (Fridays For Future).

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

De auteur

Mark Boode is is schrijver, theaterdocent en een van de oprichters van Teachers for Climate (plaats zes op de Duurzame 100-lijst van *Trouw* in 2022). Hij publiceerde o.a. de groene toekomstroman *Vogelkinderen*. *Winnen van de wereld* is zijn eerste boek bij Lemniscaat.

Thema's: milieu, klimaatverandering, acties, ontdekken wie je bent, verzet, liefde, school

Lessuggesties

Doelgroep:	<i>Winnen van de wereld</i> is geschikt voor jongeren vanaf veertien jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf klas drie van het voortgezet onderwijs.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere uren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

Mogelijkheid 1

Besprek ter inleiding van *Winnen van de wereld* het volgende met uw leerlingen:

In september 2019 sprak tiener Greta Thunberg de VN-klimaattop toe. Zij streed al jaren voor meer aandacht voor de klimaatverandering op de wereld. Haar acties, en in het bijzonder haar speech voor de VN-klimaattop, kregen veel aandacht van een internationaal publiek. In navolging van haar vonden er op diverse plaatsen in de wereld acties plaats, waarbij vooral jongeren opstonden. Zij wilden niet langer wachten tot volwassenen eindelijk moeite gingen doen om de wereld beter achter te laten.

Winnen van de wereld speelt zich af tegen de achtergrond van de klimaatacties. De hoofdpersoon zoekt een mogelijkheid om een actieve bijdrage te leveren aan de strijd tegen klimaatverandering. Naast een krachtig verhaal over een meisje dat zich ontwikkelt van kind tot jong volwassene is *Winnen van de wereld* ook een oproep aan de lezers om zich te sterk te maken voor een betere wereld.

Biedt nu het boek aan uw leerlingen aan.

Tip

Wellicht kunt u beelden van Thunbergs speech gebruiken bij uw inleiding. U vindt ze [hier](#).

Tip 2

[Hier](#) vindt u nog meer beeldmateriaal van Thunberg en de klimaatacties

Mogelijkheid 2

Start een klassengesprek over klimaatproblematiek. Gebruik hierbij eventueel één of enkele stellingen die u bij de eerste lessuggestie vindt. Leg uit dat verschillende waarden met elkaar in botsing kunnen zijn, de waarde waarbij het gaat om de vrijheid om te consumeren naar persoonlijke behoefte enerzijds en de zorg voor milieu, omgeving en klimaat anderzijds. Bespreek ieders positie en verantwoordelijkheid bij deze botsing. Leg de nadruk op psychologische veiligheid tijdens dit klassengesprek: diverse invalshoeken moeten zonder oordeel besproken kunnen worden.

Mogelijkheid 3

Start uw inleiding door zonder toelichting de videoclip van [Earthsong](#) van Michael Jackson op het digibord (of via de beamer) af te spelen. Vraag uw leerlingen na afloop om te reageren op de beelden die ze hebben gezien en vervolg dan uw inleiding met een klassengesprek over klimaatproblematiek en andere wereldproblemen.

Biedt vervolgens *Winnen van de wereld* aan.

Uitvoering

Maak een keuze uit onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de mogelijkheden wordt aangeduid met de volgende symbolen:

Debatteren over klimaatverandering

Een van de belangrijkste thema's in *Winnen van de wereld* is klimaatverandering. Dit onderwerp nodigt uit voor het voeren van discussies vanuit diverse invalshoeken.

Opdracht

Discussieer met je klasgenoten over klimaatverandering en maak gebruik van een of meer van de volgende stellingen.

- Ik ben bang voor klimaatverandering, vooral omdat mensen het niet serieus genoeg nemen (Lynne uit *Winnen van de wereld*)
- Ik ben niet bang voor de klimaatverandering omdat ...
- Meer groen, minder wegen
- Meer wegen, minder groen
- Klimaatverandering is het grootste probleem waarvoor de mens zich momenteel gesteld ziet

- Volwassenen doen niet voldoende om milieuproblematiek aan te pakken
- Om aandacht te vragen voor klimaatverandering zijn alle mogelijke acties geoorloofd
- Er moet een persoonlijk CO₂-budget worden ingesteld voor alle Nederlanders (www.schooldebatteren.nl)
- Er moet meer naar jongeren worden geluisterd als het gaat om milieuproblematiek en de aanpak daarvan
- Het Nederlandse onderwijs moet in het onderwijsprogramma verplicht ruimte creëren voor discussie over klimaatverandering
- De grootste vervuilers van Nederland moeten strafrechtelijk worden vervolgd
- De Nederlandse overheid moet de noodtoestand uitroepen in verband met de situatie op het gebied van klimaatverandering en andere milieu-verpestende factoren
- Nederlandse bedrijven moeten stoppen met het investeren in industriële landbouw
- De overheid moet belasting op eerlijk geproduceerde producten uit ontwikkelingslanden afschaffen (www.schooldebatteren.nl)
- Zolang wereldproblemen, zoals ongelijkheid in de wereld en een effectieve aanpak van klimaatverandering, niet worden aangepakt, moeten jongeren elke maand een dag staken van hun opleiding
- Medewerkers van onderwijsinstellingen moeten hun leerlingen expliciet een bewuste levenshouding voorleven op het gebied van verantwoord burgerschap
- Veefabrieken moeten wettelijk worden verboden

Voor de docent

U kunt er ook voor kiezen om in kleine groepjes te laten discussiëren en elk groepje een eigen stelling te laten uitwerken. Aan het eind van de bijeenkomst komen de groepjes bij elkaar en brengen verslag uit van de gekozen stelling en de uitkomsten van de discussie.

Actie!

De hoofdpersoon van het boek en haar vrienden ontwikkelen acties om aandacht te vragen voor klimaatverandering.

Opdracht

Help Yanna een nieuwe actie te bedenken om haar doel, aandacht voor (de effecten van) klimaatverandering, vol in de spotlights te zetten. Voer deze zelfbedachte actie, zo mogelijk, in werkelijkheid uit.

Ga als volgt te werk: (gebaseerd op <https://milieudefensie.nl/doe-mee/actietoolkit>)

- Bedenk het exacte thema van je actie
- Maak een plan (betrek hierbij ook manieren om aandacht voor de actie te genereren bij pers en publiek)

- Verzamel de nodige mensen om je heen en verdeel de taken
- Kom in actie
- Evalueer hoe de uitvoering is verlopen

Je persoonlijke klimaatactie

'Ik hoop in elk geval dat je na het lezen van dit alles wat minder bang bent, en ziet dat iedereen de wereld een klein beetje kan veranderen: Vecht. Vecht. Vecht...'

Dit zijn de slotwoorden van Jesse van Schaik in *Winnen van de wereld*.

Opdracht

Wat zou jij zelf kunnen doen om de wereld een beetje beter te maken? Bedenk kleine maar effectieve stappen en voer deze uit als jouw bijdrage aan een betere wereld.

Tip

Hier vind je wat extra, toepasbare, [mogelijkheden](#)

Tip 2

Probeer anderen te overtuigen mee te doen zodat het effect van de actie groter wordt.

Protestsongs analyseren

Er zijn talloze manieren om aandacht te vragen voor wereldproblemen. Eén van die manieren is demonstreren, zoals Yanna in *Winnen van de wereld* doet. Een andere manier is het schrijven en uitvoeren van protestsongs. Soms worden deze liedjes wereldberoemd en overleven ze zelfs de performers.

Opdracht

Hieronder vind je een lijstje met enkele protestsongs. Er zijn er veel meer; je kunt ook een eigen selectie maken van minimaal vier liedjes.

Zoek van minimaal vier protestsongs de volgende gegevens op:

- Wanneer is de tekst geschreven?
- Wie heeft de tekst geschreven?
- Op welk thema richt de muziek zich?
- Wat is de boodschap van de schrijver/uitvoerende van de muziek/ het liedje
- Welke middelen worden gebruikt om de boodschap helder te maken?
- Komt die boodschap over? Waarom wel of waarom niet?
- Zou jij de boodschap anders verpakken? Hoe?
- Beschrijf jouw eigen mening over de muziek / het liedje.

- Presenteer je bevindingen op schrift.

Protestsongs

Earthsong	- Michael Jackson
Welterusten Meneer de President	- Boudewijn de Groot
Imagine	- John Lennon
Over de muur	- Klein Orkest
Biko	- Peter Gabriël
Zwart-Wit	- Frank Boeijengroep
One	- U2
War	- Bruce Springsteen
Mother of God	- Pussy Riot
This Is Not a Song, It's an Outburst: Or, the Establishment Blues	- Rodriguez
Excuse me Mr.	- Ben Harper

De speech van Greta Thunberg op de klimaattop van 2019

Greta Thunberg was pas zestien jaar toen ze op de VN-Klimaattop in New York politieke vertegenwoordigers en bestuurders ter verantwoording riep voor de klimaatcrisis. De speech die ze hield was scherp, emotioneel en niet voor meerdere uitleggen vatbaar. Hij kreeg wereldwijd veel aandacht.

Opdracht

Greta Thunberg staat bekend als een scherp orator (iemand die goed kan spreken). Wat maakt haar speeches zo sterk en bijzonder?

Zoek op YouTube naar de speech die ze op de VN-Klimaattop in 2019 hield. Luister hem minimaal tweemaal helemaal af. De eerste keer luister je alleen, de tweede keer analyseer je hem: wat valt je op? Wat vind je sterk? Wat vind je minder sterk? Wat doet de speech met je? Waarom? Wat denk je dat het effect is van de speech op het onderwerp van haar woorden? Zou jij ook zo'n speech kunnen houden? Wat zou je eventueel willen veranderen?

Tip

Wanneer meer leerlingen zich over deze opdracht hebben gebogen bespreek je elkaars uitkomsten. Komen die overeen? Verschillen ze? Op welke vlakken?

Poster

Zorg dat iedereen weet dat jij/jullie je zorgen maken! Maak een poster over een van de volgende wereldproblemen: klimaatverandering, plastic soep, vluchtelingen, armoede, ongelijkheid of een ander onderwerp en maak een protestposter met behulp van de gratis tool Canva. Neem hiervoor eventueel een gratis account op Canva.com, zodat je gebruik kunt maken van de vele hulpmiddelen die de tool je biedt.

Bedenk voordat je aan de slag gaat wat er op je poster moet staan en hoe je hem het effectiefst maakt voor jouw persoonlijke doel.

Tip

Analyseer de omslag van *Winnen van de wereld* als mogelijke inspiratiebron bij deze opdracht. Welke symbolen zijn op de illustratie in beeld gebracht? Hoe kun je op je eigen poster symbolen inzetten?

Ontbossing in Ecuador

Kantuta uit *Winnen van de wereld* komt uit Ecuador. Aan het begin van het boek vertelt ze hoe ze heeft moeten vertrekken uit haar moederland nadat bulldozers haar dorp met de grond gelijk maakten.

Opdracht

Ga op zoek naar zoveel mogelijk informatie over de ontbossing in Ecuador of in Zuid-Amerika in het algemeen. De volgende onderwerpen moet je in elk geval zien te achterhalen.

- Wat is ontbossing?
- Welke motieven zijn er voor ontbossing?
- Hoe groot is de oppervlakte van het land (van het werelddeel Zuid-Amerika) dat jaarlijks wordt ontbost?
- Wat zijn de gevolgen voor de bewoners van het grondgebied?
- Wat zijn de gevolgen voor flora en fauna?
- Wat zijn de economische gevolgen van de ontbossing?

Maak een Prezi- of PowerPointpresentatie over dit onderwerp en toon deze in de klas of tijdens een open dag van de school. Laat je presentatie eventueel volgen door een discussie over de gevolgen van ontbossing voor de wereld.

Protesteren

In een rechtsstaat, zoals Nederland, is het toegestaan om het niet eens te zijn met de plannen van de overheid. Wanneer je van mening verschilt met

overheidsinstanties kun je dat op verschillende manieren laten blijken: je kunt een protestbrief schrijven, inspreken in de gemeenteraad, protesteren met spandoeken, staken, enz.

Niet in alle landen kun je zo soepel je mening uiten. Soms word je opgepakt en misschien zelfs gemarteld of terechtgesteld.

Opdracht

Vergelijk Nederland (West-Europa) met andere delen van de wereld op het gebied van mensenrechten en in het bijzonder van demonstratierecht.

Neem een vel A3 papier, vouw het overdwars in tweeën en schrijf aan de ene kant de informatie die je hebt gevonden over Nederland en op de andere kant de informatie over het andere land (de andere landen). Wat valt je op?

Tip

Gebruik eventueel informatie van Amnesty International als bronmateriaal.

Tip 2

Denk bij die andere landen bijvoorbeeld aan Iran, Rusland of China.

Themalessen via Greenpeace

Voor de docent

Op de site van Greenpeace vindt u diverse themalessen op het gebied van de klimaatcrisis, de energierevolutie, het plastic monster, enz.

Meldt u wel even aan op de website om toegang te krijgen tot verschillende lessen, quizzen en spellen.

Klimaatmigratie

Klimaatmigratie staat voor de vrijwillige of gedwongen verhuizing van wereldburgers vanwege abrupte of geleidelijke natuurrampen.

Dat klinkt vreselijk maar waar hebben we het eigenlijk *exact* over bij dit onderwerp?

Opdracht

Maak een podcast of blog over klimaatmigratie. Vertel daarin wat het is, wie daar de eerste slachtoffers van worden, noem bekende, actuele, situaties die in het nieuws zijn geweest en die geleid hebben tot een vluchtelingenstroom en kom met een overzicht van acties die de wereld moet nemen om klimaatmigratie terug te dringen. Zet de podcast of blog op de schoolsite zodat iedereen je boodschap kan horen.

Tip

Hoe je een eenvoudige podcast maakt, vind je [hier](#).

Muurkrant

Veel jongeren maken zich zorgen over de veranderingen van het klimaat of het milieu in het algemeen. Soms helpt het om te bedenken wat je zelf kunt doen om jouw steentje bij te dragen aan een betere wereld.

Opdracht

Maak een muurkrant waarop je in elk geval de volgende onderwerpen opneemt:

- Welke klimaat- of milieuproblemen je ziet
- Hoe ernstig de situatie is
- Hoeveel aandacht volwassen organisaties en regeringen voor de problematiek hebben
- Wat er in jouw ogen door de volwassen wereld moet worden gedaan om de situatie in de wereld te verbeteren
- Wat je zelf kunt doen
- Welke acties er al worden uitgevoerd
- Welke acties zijn toegestaan om de ernst van de situatie kenbaar te maken
- Enz.

Telefoon-opdracht

In de bijlagen vind je een telefoon-opdracht. Deze opdracht laat je nadenken over de personages die een rol spelen in *Winnen van de wereld*. Print de opdracht en voer hem uit.

Boekverslag

Opdracht

Maak een boekverslag bij *Winnen van de wereld*. Hoe je zo'n boekverslag kunt uitvoeren, vind je [hier](#).

Hot Seat of interview

Opdracht

Lees het hele boek en voer opdracht de *Hot Seat* uit. Hoe je dat doet en wat je ervoor nodig hebt, vind je [hier](#).

Tip

Verplaats je zo goed mogelijk in de belevingswereld van de persoon die je verbeeld.

Tip 2

In plaats van de *Hot Seat* mag je ook een interview houden met één van de personages uit het boek. Voordeel van deze uitwerking is dat je geen anderen nodig hebt voor de uitvoering: je leest het boek, stelt een aantal (minstens tien) vragen en beantwoordt deze alsof je het personage uit het boek bent.

Mediawijsheid

Voor de docent

In *Winnen van de wereld* wordt veelvuldig gebruik gemaakt van social media, zoals uw leerlingen in het dagelijks leven waarschijnlijk ook doen. Tegenwoordig is mediawijsheid een belangrijk onderwerp in het onderwijspakket op basis- en middelbare scholen. Op dit [webadres](#) vindt u lesmateriaal waarmee u direct in uw klas aan het werk kunt om het gebruik van social media in de spotlights te zetten.

Afronding

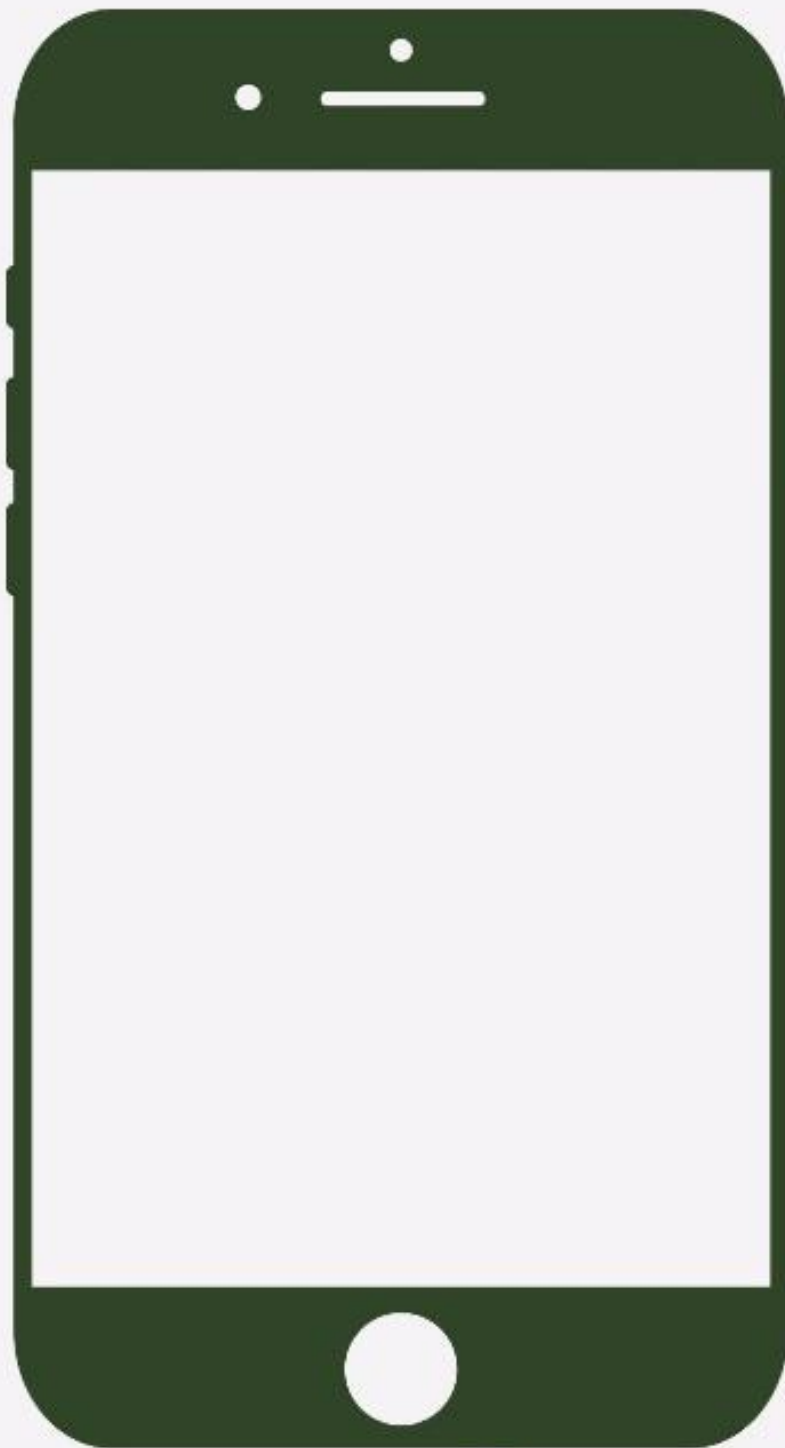
U kunt het project rond *Winnen van de wereld* afronden door uw leerlingen de door hen bedachte actie in werkelijkheid te laten uitvoeren. Denk hierbij in de eerste plaats aan de persoonlijke actiedoelen maar natuurlijk kunt u ook een themadag of grotere actie (laten) ontwerpen of faciliteren.

Vanzelfsprekend kunnen uw leerlingen hun werk ook aan elkaar presenteren of tijdens open dagen of ouderavonden aan ouders, familie en/of vrienden tonen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen wordt ingeruimd.

Van wie is deze telefoon?

Van iemands mobiele telefoon kun je veel over zijn persoonlijkheid aflezen. Hoe zou de telefoon van jouw hoofdpersoon eruit zien?

Voor onderstaande opdrachten gebruik je informatie uit het boek dat je hebt gelezen. Kies één van de personages uit, verplaats je in die persoon en voer stap 1 tot en met 4 uit zoals de persoon gedaan zou hebben.

Let op: gebruik je fantasie maar blijf wel zo dicht mogelijk bij de eigenaar van de telefoon uit het boek.

1 Teken of plak de achtergrond van het openingsscherm van de telefoon. Kies een afbeelding die iets over het romanpersonage zegt.

2 Noem minstens drie personages die in de vriendengroep op social media voorkomen van de door jou gekozen leigenaar. Dit mogen mensen of andere wezens zijn, Ze mogen uit andere tijden komen of niet bestaan, Ze mogen in het boek voorkomen of juist niet. Wel moeten jouw keuzes van vrienden iets zeggen over de door jou gekozen eigenaar.

3 Neem het formulier dat je verderop vindt. Schrijf drie korte berichtjes uit de chatbox van de eigenaar van de telefoon. De eigenaar mag de schrijver zijn van de berichtjes maar hij mag ook de ontvanger zijn. Gebruik hierbij wel afzenders of geadresseerden uit het boek.
De onderwerpen van de berichten zeggen iets over het thema van het boek.

4 De eigenaar van de telefoon heeft een favoriete playlist op zijn telefoon staan. Neem het formulier dat je verderop vindt en vul vijf muzieknummers van de playlist in. Wie zijn de uitvoerenden?

CHAT

WEEKEND

Playlist voor een lekker vrij weekend

1

2

3

4

5

Meer info bij het thema van Winnen van de wereld

- <https://nos.nl//2454074>
- <https://www.volkskrant.nl/kijkverde/2022/klimaatjongeren>
- <https://youtu.be/HuHf5o5bN84>
- <https://www.jongeklimaatbeweging.nl/>
- <https://milieudefensie.nl/over-ons/milieudedefensie-jong>
- <https://www.nji.nl/klimaatverandering/feiten-en-cijfers>
- <https://www.nationalgeographic.nl/bezorgdheid-over-klimaat-wijdverbreid-onder-jongeren>
- <https://hosting.uantwerpen.be/klimaatlink/>
- <https://11.be/>
- <https://klimaatindeklas.nl/>
- <https://stichtingtechartrend.nl>
- <https://ktwt.nl/2021/11/15/energie-detective/>
- <https://www.duurzaamnieuws.nl/studenten-starten-campagne-tegen-invloed-shell-op-hun-universiteit/>

